

سیمای اهل بیت (ع) در دیوان طرزی افشار

میثم حنیفی^۱

چکیده

عشق و محبت به پیامبر اسلام و اهل بیت مطهر ایشان (ع) در طول تاریخ ادبیات فارسی دری همواره زینت بخش آثار ادبی بوده است. با شکل‌گیری حکومت شیعی صفوی بسآمد سروده‌ها و آثار ادبی با موضوع اهل بیت (ع) به نحو چشم‌گیری افزایش یافت و اغلب شاعران به سرودن اشعار در مدح و منقبت خاندان عصمت روی آوردند. طرزی افشار از شاعران برجسته دوران صفویه در قرن یازدهم هجری است. شهرت طرزی افشار به جهت بسآمد بالای افعال موسوم به افعال جعلی در دیوان اوست. این موضوع موجب زنده ماندن نام طرزی شده، اما از سوی دیگر نام او را با تفنن ادبی قرین کرده و سبب نادیده گرفته شدن محتوای جدی اشعار او شده است. طرزی با استفاده از امکان فعل‌سازی با کلمات مختلف و پس از دستیابی به زبان ویژه خود، مهم‌ترین موضوعات شعر غنایی را در غزلیات خود آورده است. مدح ائمه اطهار (ع) و انتظار منجی موعود (عج) از مهم‌ترین موضوعات تکرارشونده در دیوان اشعار طرزی افشار است. در این پژوهش که از نوع پژوهش‌های نظری و توصیفی است، دیوان اشعار طرزی از منظر محتوا بررسی شده و اشعاری که مبین محبت و ارادت طرزی به خاندان نبوت هستند، استخراج و شرح شده است.

واژگان کلیدی: اهل بیت (ع)، شعر فارسی، طرزی افشار، شعر شیعی، انتظار

^۱. استادیار گروه ادبیات فارسی دانشگاه بین‌المللی اهل بیت (ع)، hanifi@abu.ac.ir